

PROPOSTES EDUCATIVES I RECURSOS PER A DOCENTS I ESTUDIANTS

ARTESANS I COMERCIANTS

Activitat per entendre la prosperitat de la Barcelona del 1700 a partir del comerç i del treball dels seus habitants, tot analitzant el pas de la ciutat manufacturera d'època baixmedieval a la Barcelona directora i distribuïdora de mercaderies d'època moderna; activitat adreçada a primària i amb una durada de 2 h

Quins aspectes de la vida quotidiana del 1700 ens mostren que Barcelona era una ciutat dinàmica, pròspera i comercial?

**EL BORN
CCM**

**Ajuntament de
Barcelona**

Projecte didàctic: Fragment Serveis Culturals, S.L.

Desenvolupament de continguts: Lola Angeles, Arnau Cobo i Carles Somoza

Disseny gràfic: Sara Ruiz

Fotografies: autors varis

Implementació del programa educatiu: Fragment Serveis Culturals, S.L.

ARTESANS I COMERCIANTS

La Barcelona d'època moderna era una ciutat dinàmica i pròspera que va viure un gran auge econòmic i comercial que tingué, al seu torn, un gran impacte en les estructures urbanes, la cultura i la vida de les persones. Una ciutat de gremis que estava en procés d'esdevenir un gran centre director i distribuïdor de mercaderies, fet que afavorí el posicionament de la ciutat en relació amb el territori. Tot això va anar deixant petjada en la ciutat en si i en la cultura material que hem conservat d'aquella època.

US PROPOSEM

Us proposem un seguit d'activitats per treballar a l'aula, per abans i després de la vostra visita a El Born CCM. Les propostes tenen com a objectiu introduir alguns conceptes que permetran a l'alumnat una millor comprensió de l'activitat a El Born CCM.

Les activitats previsita volen aprofundir des del present en la importància del treball i l'evolució de la producció en un moment en què els models laborals estaven en plena transformació.

La visita se centrarà en el dinamisme de la Barcelona moderna i s'hi aproparà a través del seu comerç i del seu sistema gremial. Es treballarà com era la vida comercial de la ciutat, què es podia trobar a les botigues, d'on venien les mercaderies, quins oficis s'hi practicaven i com s'organitzaven.

Finalment, les activitats postvisita plantegen propostes de reflexió al voltant dels canvis que les noves formes de treball i de comerç pròpies del segle XXI han aportat a la nostra vida quotidiana.

ÍNDEX

RODA EL MÓN. Treball previsita: Una reflexió des del present	4
REFLEXIONEM	4
ACTIVITAT 1. En quina mesura els nostres oficis i les nostres activitats econòmiques són un reflex del món en què vivim?	5
ACTIVITAT 2. Com condiciona el desenvolupament tecnològic les nostres maneres de treballar?	7
ACTIVITAT 3. Què significa viure en un món interconnectat? Què suposaria, actualment, viure aïllats del món?	9
TORNA AL BORN. Visita a El Born CCM. Quins aspectes de la vida quotidiana del 1700 ens mostren que Barcelona era una ciutat dinàmica, pròspera i comercial?	10
ANEM MÉS ENLLÀ. Treball postvisita. Una reflexió crítica des de l'actualitat i la nostra implicació amb el futur	11
A TRAVÉS DE LES ARTS PLÀSTIQUES	12
A TRAVÉS DE LES NOVES TECNOLOGIES	13

RODA EL MÓN

Treball previsiteda. Una reflexió des del present

*«La revolució tecnològica en la qual estem embarcats
apunta canvis a un ritme vertiginós.»*

Alicia Rodríguez de Paz, 2016

REFLEXIONEM

La nostra manera de concebre el treball, l'economia i el comerç està directament relacionada amb la nostra mentalitat i la nostra xarxa de relacions, que canvien i evolucionen en funció dels canvis tecnològics i culturals. Així, les activitats productives són el reflex de la societat i el món que ens envolta.

Les formes de treball del segle XXI evidencien una societat molt dinàmica, globalitzada i en constant evolució tecnològica, de la mateixa manera que les formes de treball tradicional, articulades al voltant dels gremis, eren l'expressió d'una societat poc dinàmica, on els canvis i els ritmes dels temps avançaven de forma molt lenta, amb poca mobilitat geogràfica i social de les persones, i on els patrons tecnològics i de treball es reproduïen i passaven de pares a fills, o de mestres a aprenents.

Us plantegem tres activitats que ens permetran reflexionar en clau històrica sobre grans temes d'actualitat: la revolució tecnològica, la globalització i els canvis en les formes de treball.

ACTIVITAT 1 En quina mesura els nostres oficis i les nostres activitats econòmiques són un reflex del món en què vivim?

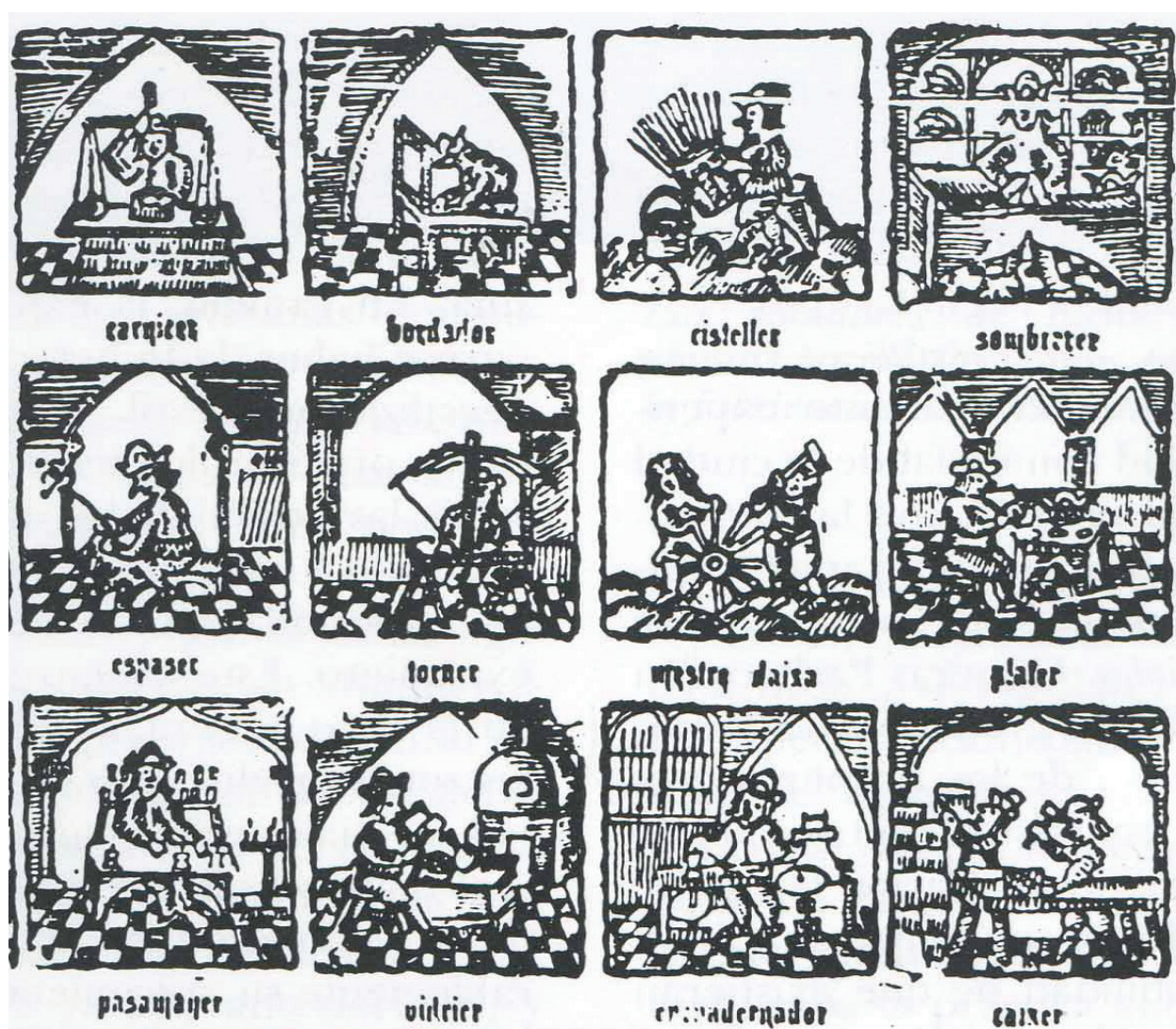
ACTIVITAT 2 Com condiona el desenvolupament tecnològic les nostres maneres de treballar?

ACTIVITAT 3 Què significa viure en un món interconnectat? Què suposaria, actualment, viure aïllats del món?

ACTIVITAT 1

En quina mesura els nostres oficis i
les nostres activitats econòmiques
són un reflex del món en què vivim?

Reflexioneu sobre aquesta font històrica:

L'auca dels oficis és una il·lustració estampada sobre paper que reproduïx els oficis artesanals típics del segle XVI.

Ara us toca a vosaltres elaborar la vostra auca dels oficis del segle XXI. Per fer-ho, us proposem que seguiu el plantejament següent:

1. Dueu a terme un treball de recerca dels oficis i les professions de la gent del vostre entorn immediat (pares, mares, oncles, ties, etc.).

Quin ofici fan?

En quin sector treballen?

On desenvolupen la seva feina?

Quines són les eines bàsiques del seu treball?

Quantes persones treballen amb ells/es?

Feu una fotografia de l'ofici i el lloc de treball

2. Entre tots els companys/es, elaboreu una auca dels oficis del segle XXI tot imitant l'auca dels oficis tradicionals. Ha d'incloure la fotografia de l'ofici i el nom de la professió.

3. Compareu l'auca dels oficis del segle XXI amb la dels oficis tradicionals. Quines conclusions en podem extreure a partir de les qüestions següents?

Descriviu quines continuïtats i quins canvis observeu en els oficis. Quines activitats ja existien fa més de 300 anys i quines són de nova creació?

Com han variat els oficis en funció dels avenços tecnològics?

Què ens diuen els nostres oficis del món en què vivim i de les necessitats que tenim?

ACTIVITAT

2

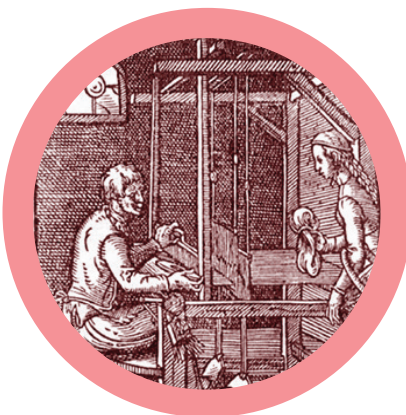
Com condiciona el desenvolupament tecnològic les nostres maneres de treballar?

Reflexioneu sobre la qüestió plantejada a partir d'aquestes imatges:

Ara us proposem que per grups de treball investigueu sobre l'evolució de la producció de roba en els darrers segles:

- La producció artesanal de teixits entre els segles XV i XVIII
- La producció industrial de teixits al segle XIX
- La producció moderna de roba al segle XXI

Com ha canviat la forma de produir un teixit al llarg del temps?

Quin paper ha tingut la tecnologia en la forma de producció d'un teixit?

Com han anat canviant l'organització i les tasques dels treballadors?

- Sobre els gremis i l'evolució de les formes de treball en la indústria tèxtil:

Article de Vicente Moreno sobre els gremis al blog de la revista Sàpiens:
<http://blogs.sapiens.cat/socialsenxarxa/2010/07/27/artesans-i-gremis/>

Pàgina web que ofereix una línia del temps amb els principals esdeveniments de l'evolució de la indústria tèxtil:
http://www.tiki-toki.com/timeline/entry/174484/Linea-de-tiempo-en-la-industria-textil#vars!date=1702-09-27_12:22:07

Article de Vicente Moreno sobre el sistema fabril al blog de la revista Sàpiens:
<http://blogs.sapiens.cat/socialsenxarxa/2010/09/02/el-sistema-fabril/>

- Sobre l'evolució tecnològica dels telers:

Vídeo sobre l'evolució dels telers manuals i mecànics:
<https://www.youtube.com/watch?v=DsJXyZSaFn4>

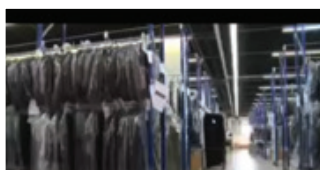

Pàgina web del MNACTEC sobre l'evolució de la indústria tèxtil:
http://mnactec.cat/educa/proces_textil.php?a=el_tissatge
http://mnactec.cat/educa/proces_textil.php?a=el_teler
http://mnactec.cat/educa/proces_textil.php?a=el_textil_avui

Blog amb informació sobre l'evolució dels telers:
<http://emataniaindustriatextil.blogspot.com.es/2012/05/tipus-de-proces.html>

- Sobre la indústria tèxtil actual:

Vídeo de Barcelona Activa sobre l'estat actual del sector tèxtil:
<http://emataniaindustriatextil.blogspot.com.es/2012/05/video-sectorial-industria-textil.html>

ACTIVITAT

3

Què significa viure en un món interconnectat?

Què suposaria, actualment, viure aïllats del món?

Reflexioneu sobre aquest document:

El fuster barceloní [Lluís Massot] tenia un taller que resultava molt actiu a l'inici del segle XVII. Hi fabricava un gran nombre de diversos tipus de mobles: arquimeses, arquetes, cadires de repòs, llits, taules, bufets, lligadors, arque, bancs, brasers, armaris... Interessa sobretot, però, remarcar que el treball que s'hi realitzava era en bona part seriat, és a dir, que les diferents parts que componien els mobles no es feien d'una en una, sinó per sèries llargues, cosa que permetia fer muntatges ràpids en el moment de rebre els encàrrecs [...]. I és igualment important subratllar que un fuster d'Olot tenia una gran quantitat de treballs encarregats per Massot [...]. Resulta prou evident que la producció seriada que es portava a terme al taller del fuster Lluís Massot es basava, en una part molt apreciable, en la feina feta prèviament en altres llocs del país, com ara Olot, d'on arribaven peces sense treballar i elements que després s'encaixaven formant mobles, molt estandarditzats, que es venien a Barcelona o s'exportaven des de la Ciutat Comtal.

Albert Garcia Espuche, *La ciutat del Born*, pàg. 50-52

Us proposem que investigueu entorn de l'origen de les nostres joguines:

- Cada alumne haurà de dur a l'aula la seva joguina preferida (o l'etiqueta de la joguina), de la qual esbrinarem les qüestions següents:

- En quin país s'ha produït la joguina?
- On té la seu l'empresa que distribueix la joguina a les botigues?
- En quina ciutat ha comprat la joguina?

- Investigueu entorn del sistema de producció de joguines a les fàbriques de la Xina i compareu-lo amb la forma de treballar del fuster barceloní del segle XVII Lluís Massot. Quines similituds i diferències hi ha en les seves formes de treball?

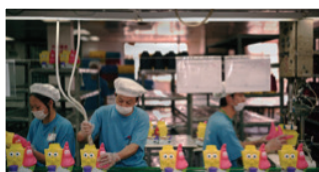
A continuació, feu la mateixa comparació amb les formes de treball de la multinacional del moble IKEA. Quines conclusions en podem treure?

Tenint en compte tot això, fins a quin punt diríeu que vivim interconnectats? I en la Barcelona del segle XVII?

- Sobre els sistemes de producció actuals:

Vídeo de Merca Asia on es visita una fàbrica xinesa de producció de tauletes, ordinadors i navegadors GPS:
<https://www.youtube.com/watch?v=tJUHNy0tewM>
 (visualitzeu-ne els 5 primers minuts)

Pàgina web del projecte del fotògraf alemany Michael Wolf sobre el treball a les fàbriques de joguines xineses:
<http://photomichaelwolf.com/#the-real-toy-story-factories/1>

- Sobre la producció de mobles a la multinacional sueca IKEA:

Documental Megafactories del canal National Geographic sobre la producció de mobles a la multinacional IKEA:
<https://www.youtube.com/watch?v=Du2jj4BHJg4#t=25.09006539>
 (visualitzeu-ne els 7 primers minuts)

TORNA AL BORN

Visita a El Born CCM

Quins aspectes de la vida quotidiana del 1700 ens mostren que Barcelona era una ciutat dinàmica, pròspera i comercial?

Barcelona, a l'època moderna, era una ciutat dinàmica i pròspera que visqué un auge econòmic i comercial que tingué les seves conseqüències en les estructures urbanes, econòmiques, socials i culturals. El pas de la ciutat manufacturera d'època baixmedieval a la Barcelona directora i distribuïdora de mercaderies va deixar una gran empremta en les formes de vida dels seus habitants. A través de la visita dinamitzada al jaciment, des de la balconada, ens aproparem al món dels gremis i les adrogueries, tot relacionant-lo amb el context urbà i econòmic. Coneixerem diferents personatges que van viure i treballar a la Vilanova de Mar, i ens aproparem a la cultura material, entesa com a font documental que ens permet interpretar el passat.

Dinàmica de l'activitat: visita dinamitzada al jaciment, des de la balconada, i a l'exposició «Barcelona 1700. De les pedres a les persones».

ANEM MÉS ENLLÀ

Treball postvisita. Una reflexió crítica des de l'actualitat i la nostra implicació amb el futur.

«En tan sols una dècada es calcula que quatre de cada deu llocs de treball canviaran o, simplement, desapareixeran.»

Bernardina Egea Rodríguez, 2013

ENS QÜESTIONEM

El ràpid desenvolupament tecnològic i la globalització estan transformant les formes de treballar i de consumir fins a cotes que avui encara no som capaços d'imaginar. Alguns experts plantegen la possibilitat que en un futur proper moltes professions actuals podran ser assumides per màquines o robots. En conseqüència, apareixeran noves dinàmiques laborals i noves professions, mentre que molts oficis desapareixeran o es transformaran. Davant d'aquests possibles canvis, com ens hem de preparar per ser treballadors del segle XXI?

Per tal de treballar entorn de la qüestió plantejada, us proposem tractar diferents perspectives:

A TRAVÉS DE **LES ARTS PLÀSTIQUES**

A TRAVÉS DE **LES NOVES TECNOLOGIES**

A TRAVÉS DE LES ARTS PLÀSTIQUES

QUÈ VOLS SER QUAN SIGUIS GRAN?

En els propers anys desapareixeran alguns oficis tradicionals, com els de caixer o agent de viatges, que seran substituïts per màquines i robots, i n'apareixeran de nous lligats al món digital.

Elaboreu la vostra auca dels oficis del futur. Per fer-ho, us proposem que seguiu els passos següents:

- Feu una petita recerca d'aquells oficis i professions emergents que es preveu que seran populars en un futur proper.
- Dibuixeu una vinyeta corresponent a cada ofici de la vostra auca. Hi ha de ser visible el treballador practicant el seu ofici, el seu lloc de treball i les eines bàsiques que necessita per dur a terme el seu treball.
- Compareu aquesta auca amb la dels oficis tradicionals d'època moderna i la dels oficis del segle XXI que heu confeccionat a l'activitat previsa. A posteriori, organitzeu un debat a classe entorn del següent plantejament: com evolucionarà el món del treball en el futur?

- Sobre les professions de futur:

9 PROFESSIONS DE FUTUR	
Enginyer de reciclatge: Professional dedicat a dissenyar productes amb la previsió de facilitar-ne el reciclatge dels components.	Gestor digital: Expert que assessori i ajudi en el manteniment de les xarxes socials i les aplicacions de cara a crear una imatge personal i professional.
Tècnic en domòtica: Professional que dissenyi i mantingui aparells informàtics i robòtics de la llar.	Mestre digital: Professor de noves tecnologies.

Equilibrador de microbis: Un dels reptes futurs és la gestió de les malalties, i aquest nou professional haurà de mantenir equilibrats els microbis del nostre cos mitjançant la investigació del genoma.	Arxiver de vides personals: En un moment en què es poden arxivar molts aspectes de la nostra vida, caldran professionals que ens ajudin a posar-ne en ordre el contingut i a identificar els usos potencials d'aquest material per a la nostra vida.
Agricultor de proximitat: Professional dedicat a l'agricultura ecològica.	Reparador d'impressores 3D: Tècnic especialista en les noves impressions en tres dimensions que ja estan disponibles en el mercat.
Gestor de mort digital: Especialista a eliminar el nostre rastre a la xarxa després de la mort.	

- Pàgines web amb llistes de professions de futur segons diversos estudis fets per experts en el mercat laboral:

<http://www.viaempresa.cat/ca/notices/2013/09/les-deu-professions-del-futur-2424.php>

http://cincodias.com/cincodias/2015/01/30/sentidos/1422612761_107465.html

http://www.elconfidencial.com/alma-corazon-vida/2013-02-28/en-esto-trabajaremos-diez-profesiones-que-arrasaran-en-2020_202459/

A TRAVÉS DE LES NOVES TECNOLOGIES

COMPARTIR EN LLOC DE POSSEIR...

L'eclosió de les noves tecnologies està transformant també les formes de comerciar amb béns o serveis. Avui, a través de les aplicacions mòbils podem compartir i intercanviar tot tipus de productes sense intermediaris, des de roba, allotjament o menjar fins a transport. Aquests nous tipus d'intercanvi, coneguts com a *economia col·laborativa*, estan desafiant les empreses i el comerç tradicionals.

Us proposem que investigueu entorn de les següents aplicacions d'economia col·laborativa a través de les seves pàgines web o de les seves aplicacions mòbils:

Glovo

GLOVO APP. <https://glovoapp.com/es>

amovens™

AMOVENS. <https://amovens.com/>

- A què es dediquen aquestes empreses?
- Qui són els encarregats de dur a terme el servei?
- Com poden afectar les empreses de transport tradicionals?
- Per grups de treball, creeu una nova empresa basada en l'economia col·laborativa; cal que tingueu en compte el nom de l'empresa, el servei que oferiu, qui durà a terme el servei i com el podran contractar els usuaris.

- Altres exemples d'empreses d'economia col·laborativa:

AIRBNB. Companyia que permet contractar allotjament a l'estranger en llars de particulars.
<https://www.airbnb.es/>

VERKAMI. Plataforma de micromecenatge de projectes i idees.
<http://www.verkami.com/>

SPACEBEE. Posa en contacte espais de treball amb professionals que necessiten un lloc per treballar.
<http://spacebee.com/>

CRECICLANDO. Plataforma digital dedicada a l'intercanvi de roba infantil i joguines de segona mà.
<http://www.creciclando.com/>